

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Факультет транспорту, менеджменту і логістики
Кафедра менеджменту зовнішньоекономічної діяльності підприємств

УЗГОДЖЕНО
Декан ФТМЛ

Тетяна МОСТЕНСЬКА

«12» 02 2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчальної роботи

Анатолій ПОЛУХІН

«14» 02 2024 р.

Система менеджменту якості

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Стратегія сталого розвитку авіапідприємств»

Освітньо-професійні програми: Менеджмент авіакомпаній та аеропортів
Галузь знань 07 Управління та адміністрування
Спеціальність: 073 Менеджмент

Форма навчання	Семестр	Усього (годин/кредитів ECTS)	Лекції	Практ. заняття	Лабораторні	Самостійна робота	ДЗ / РГР / К	КР / КПр	Форма сем. контролю
Денна:	6	120/4	34	17	-	69	-	-	диф. залік 6 с.

Індекс: НБ-7-073-5/21 – 3.9

Робочу програму навчальної дисципліни «Стратегія сталого розвитку авіапідприємств» розроблено на основі освітньо-професійної програми «Менеджмент авіакомпаній та аеропортів», навчальних та робочих навчальних планів № НБ-7-073-5/21, РБ-7-073-5/23 підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Бакалавр» за спеціальністю 073 «Менеджмент» та відповідних нормативних документів.

Робочу програму розробили:

доцент кафедри менеджменту
зовнішньоекономічної діяльності підприємств, доцент Оксана ОВСАК

доцент кафедри менеджменту
зовнішньоекономічної діяльності підприємств, доцент Олена БАКЛАНОВА

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри освітньо-професійної програми «Менеджмент авіакомпаній та аеропортів», спеціальності 073 «Менеджмент» – кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності підприємств, протокол № 13 від 13 11 2023 р.

Гарант освітньо-професійної програми
«Менеджмент авіакомпаній та аеропортів» Лариса ЛИТВИНЕНКО

Завідувач кафедри менеджменту
зовнішньоекономічної діяльності підприємств Оксана КИРИЛЕНКО

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради факультету транспорту, менеджменту і логістики, протокол № 1 від 08 01 2024 р.

Голова НМРР Ірина ШЕВЧЕНКО

Рівень документа – 3б

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Контрольний примірник

ЗМІСТ

Вступ.....	сторінка
1. Пояснювальна записка.....	4
1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни.....	4
1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна.....	4
1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна.....	5
1.4. Міждисциплінарні зв'язки.....	5
2. Програма навчальної дисципліни.....	6
2.1. Зміст навчальної дисципліни.....	6
2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля.....	6
2.3. Тематичний план.....	8
3. Навчально-методичні матеріали з дисципліни.....	9
3.1. Методи навчання.....	9
3.2. Рекомендована література (базова і допоміжна).....	9
3.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті.....	9
4. Рейтингова система оцінювання набутих студентом знань та вмінь.....	10

ВСТУП

Робоча програма (РП) навчальної дисципліни «Стратегія сталого розвитку авіапідприємств» розроблена на основі «Методичних рекомендацій до розроблення і оформлення робочої програми навчальної дисципліни денної та заочної форми навчання», затверджених наказом ректора від 29.04.2021 № 249/од. та відповідних нормативних документів.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни.

Дана навчальна дисципліна є теоретичною основою сукупності знань та вмінь щодо проведення наукових прикладних досліджень в сфері економіки та менеджменту підприємств.

Метою викладання дисципліни є формування у майбутніх фахівців комплексу теоретичних знань та набуття ними практичних навичок розробки та реалізації стратегії сталого розвитку авіапідприємством, а також використання сучасних методів розробки та прийняття інших стратегічних управлінських рішень.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- формування у студентів систематизованого комплексу знань щодо процесу прийняття стратегічних управлінських рішень, розвиток у студентів сучасного управлінського мислення;
- вивчення теоретико - методичних засад та методологічного інструментарію прийняття стратегічних управлінських рішень;
- засвоєння сучасних методів прийняття стратегічних управлінських рішень для розв'язування реальних прикладних завдань у діяльності авіапідприємства;
- оволодіння прикладними навичками розроблення та реалізації стратегічних управлінських рішень із забезпечення відповідності вимогам сталого розвитку на рівні авіапідприємства;
- формування вміння використовувати наявну інформацію та ресурси в управлінському процесі;
- набуття та розвиток майбутніми фахівцями аналітичного мислення, оволодіння навичками самостійного вибору методів, оцінювання та вибору оптимального сценарію з можливих альтернатив стратегічних управлінських рішень, зокрема стратегії сталого розвитку;
- розуміння особливостей стратегуванні сталого розвитку авіаційного транспорту в безпековому вимірі та стратегічного управління безпекою авіаційного транспорту на рівні державного регулювання, взаємодії держави та авіакомпаній України, взаємодії держави та аеропортів – екосистеми авіаційної логістики України.

1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна(у сукупності з іншими освітніми компонентами).

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент має досягти таких результатів навчання:

ПРН 4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.

ПРН 5. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.

ПРН 6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.

ПРН 7. Виявляти навички організаційного проектування.

ПРН 8. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації.

ПРН 12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.

ПРН 19. Базові знання та сучасні підходи до здійснення маркетингової, комерційної та операційної діяльності авіакомпаній та аеропортів, вміти проводити моніторинг, аналізувати, контролювати, діагностувати та планувати діяльність авіапідприємства.

ПРН 21. Знання управлінської термінології, концептуальних засад менеджменту, вміння використовувати сучасні методи для управління авіакомпаніями та аеропортами.

ПРН 23. Знання принципів управління соціально економічних систем на мікро- і макрорівнях та методів оптимізації процесів управління авіакомпаніями та аеропортами.

ПРН 26. Знання та розуміння організації зовнішньоекономічної діяльності авіакомпаній та аеропортів. Вміти виявляти і аналізувати вплив елементів макро- та мікроекономічного середовища на підприємства авіаційної галузі.

ПРН 33. Вміти розробляти систему заходів для авіакомпаній та аеропортів щодо виявлення, оцінки, профілактики та страхування ризиків і визначати тактику дій для їх мінімізації

ПРН 34. Вивчати міжнародні ринки, євроінтеграційні процеси та перспективи співпраці із закордонними партнерами авіакомпаній та аеропортів на засадах крос культурної взаємодії.

ПРН 35. Здійснювати моніторинг запобігання кризових явищ за системою показників та критеріїв, ідентифікувати та аналізувати можливий вплив факторів ризику на результативність роботи авіакомпаній, аеропортів та інших підприємств авіаційної галузі.

1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна (у сукупності з іншими освітніми компонентами).

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент має набути такі **компетентності**:

ІК 1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

ЗК 5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК 14. Здатність працювати у міжнародному контексті

ЗК 16. Набуття гнучкого мислення, відкритість до застосування економічних знань та компетентностей в широкому діапазоні можливих місць роботи в авіакомпаніях, аеропортах та на інших підприємствах авіаційної галузі.

ЗК 20. Здатність до аналізу фінансового, матеріально технічного, кадрового забезпечення процесу діяльності авіакомпаній та аеропортів.

ЗК 22. Здатність організовувати і контролювати реалізацію господарської та економічної політики авіакомпаній та аеропортів.

ФК 2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

ФК 3. Здатність визначати перспективи розвитку організації.

ФК 4. Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними.

ФК 12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.

ФК 17. Здатність до ініціювання та реалізації інноваційних проєктів в авіакомпаніях та аеропортах.

ФК 18. Здатність робити оцінку діяльності авіакомпаній та аеропортів і знаходити відповідні шляхи її удосконалення.

ФК 19. Здатність виявлення та обґрунтування пріоритетних напрямків розвитку авіакомпаній та аеропортів.

ФК 20. Здатність організовувати вивчення та прогнозування потреб на товари та послуги в авіакомпаніях та аеропортах.

ФК 21. Здатність організувати перевірки у господарюючих суб'єктів авіаційної галузі якості товарів, послуг, дотримання вимог безпеки.

ФК 22. Здатність розв'язувати широке коло проблем і задач в сфері управління авіапідприємствами шляхом розуміння їх фундаментальних основ та використання як теоретичних, так і практичних методів.

ФК 23. Здатність аналізувати позитивні і негативні риси діяльності авіакомпаній та аеропортів щодо випуску товарів та послуг

ФК 30. Здатність розробляти стратегію діяльності авіакомпаній, аеропортів та інших підприємств авіаційної галузі.

ФК 31. Здатність розробляти та надавати рекомендації щодо напрямків розвитку авіакомпаній та аеропортів, поліпшення фінансово-економічного стану, антикризових заходів

1.4. Міждисциплінарні зв'язки.

Навчальна дисципліна «Стратегія сталого розвитку авіапідприємств» базується на знаннях таких дисциплін, як: «Менеджмент», «Основи управління», «Авіаційна індустрія», «Авіаційна політика», «Управління економічною діяльністю підприємств» «Прийняття управлінських рішень» та є базою для вивчення подальших дисциплін, а саме: «Правове забезпечення управлінської діяльності», «Антикризовий менеджмент», «Управління проектами та ризиками», «Управління діяльністю авіакомпаній та аеропортів» та інших.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Зміст навчальної дисципліни.

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з одного навчального модуля №1 «Стратегія сталого розвитку авіапідприємств», який є логічно завершеною, самостійною, цілісною частиною навчального плану, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля.

Модуль № 1 «Стратегія сталого розвитку авіапідприємств»

Інтегровані вимоги модуля № 1: знати перспективи досягнення імплементації Цілей сталого розвитку ООН до 2030 року у сфері цивільної авіації; знати сутність поняття «розвиток підприємства»; вміти демонструвати знання методологічних основ управління сталим розвитком авіапідприємств; усвідомлювати світові тенденції ринку авіаційних перевезень та розвитку авіаційної інфраструктури, а також проблеми регулювання безпеки авіаційного транспорту в сучасних умовах господарювання; розуміти підходи до оцінювання рівня сталого розвитку в безпековому вимірі та розраховувати індикатори сталого розвитку авіаційного транспорту; вміти усвідомлювати ризики національного авіаційного транспорту в умовах глобалізації світового ринку авіаперевезень; вміти демонструвати знання інституційного супроводу стратегічного управління безпекою авіаційного транспорту на рівні державного регулювання, взаємодії держави та авіакомпаній України, взаємодії держави та аеропортів – екосистеми авіаційної логістики України; вміти використовувати підходи до оцінювання ефективності управління розвитком авіапідприємств.

Тема 1. Предмет і завдання навчальної дисципліни «Стратегія сталого розвитку авіапідприємств»

Предмет, завдання та зміст навчальної дисципліни «Стратегія сталого розвитку авіапідприємств». Визначення змісту поняття «сталий розвиток». Цілі сталого розвитку. Системні засади сталого розвитку. Концепція сталого розвитку як управлінська конструкція.

Тема 2. Методологічні основи сталого розвитку в цивільній авіації

Цілі сталого розвитку: пріоритети в цивільній авіації. Методологічні складові досягнення цілей сталого розвитку в цивільній авіації. Стан та перспективи досягнення імплементації Цілей сталого розвитку ООН до 2030 року у сфері цивільної авіації. Міжнародні механізми досягнення Цілей сталого розвитку.

Тема 3. Методи управління сталим розвитком суб'єктів господарювання

Розвиток підприємства: сутність поняття. Методологічні основи управління сталим розвитком підприємств. Сталий розвиток підприємства: сутність поняття.

Потенціал розвитку підприємства. Концептуальний підхід формування потенціалу підприємства. Ієрархічна структура потенціалу підприємства. Динамічні умови розвитку підприємства. Концепт управління сталим розвитком підприємства. Методичний інструментарій стратегічного управління розвитком підприємства.

Тема 4. Виклики галузі авіаційних перевезень в умовах глобалізації світових ринків

Глобалізація світових ринків. Світові тенденції ринку авіаційних перевезень та розвитку авіаційної інфраструктури. Проблеми регулювання безпеки авіаційного транспорту в умовах глобалізації. Ієрархічність системи стратегічного управління безпекою авіаційного транспорту на глобальному рівні. Міжнародна організація цивільної авіації (ІКАО), її нові стратегії. Роль Глобального плану забезпечення безпеки польотів у розвитку світової цивільної авіації.

Тема 5. Методологічні засади ідентифікації рівня сталого розвитку авіаційного транспорту

Аналіз підходів до інтегрального оцінювання рівня сталого розвитку в безпековому вимірі. Ідентифікація рівня безпеки. Структура та система індикаторів сталого розвитку авіаційного транспорту. Визначення меж безпечного існування. Визначення вагових коефіцієнтів. Інтегральне оцінювання рівня сталого розвитку в безпековому вимірі.

Тема 6. Інституційні засади стратегування сталого розвитку авіаційного транспорту України

Концепція технології науково-стратегічного форсайтингу при стратегуванні сталого розвитку авіаційного транспорту в безпековому вимірі. Національний інституційний супровід стратегічного управління безпекою авіаційного транспорту на рівні державного регулювання, взаємодії держави та авіакомпаній України, взаємодії держави та аеропортів – екосистеми авіаційної логістики України.

Тема 7. Моніторинг загроз та управління ризиками авіаційного транспорту

Підходи до вирішення проблеми ідентифікації загроз і випереджаючого управління ризиками. Концепція національного управління інтегрованими ризиками авіаційного транспорту України. Ризики національного авіаційного транспорту в умовах глобалізації світового ринку авіаперевезень. Ризики в умовах надзвичайних світових викликів (пандемія COVID-19). Теоретичне обґрунтування переліку та вагомості впливу загроз авіаційного транспорту з позицій сталого розвитку (метод дисбалансів). Оцінювання рівня безпеки за тестом коефіцієнта послідовності ймовірності (SPRT). Методи фрактально-статистичного аналізу системи управління безпекою авіаційного транспорту.

Тема 8. Організаційно-економічний механізм стратегічного управління безпекою авіаційного транспорту.

Дослідження у сфері стратегічного управління безпекою авіаційного транспорту. Регіональний, національний та міжнародний рівень системи стратегічного управління безпекою

авіаційного транспорту. Узгодженість системи стратегічного управління безпекою авіаційного транспорту із цілями сталого розвитку національної економіки. Моделювання рівня сталого розвитку авіаційного транспорту України в безпековому вимірі.

Тема 9. Стратегічні сценарії відновлення сталого розвитку авіаційного транспорту України

Прогнозні та стратегічні сценарії післявоєнного розвитку економіки України. Стратегічні сценарії післявоєнного відновлення сталого розвитку авіаційного транспорту України. Загрози та виклики авіаційного транспорту України під час повномасштабної агресії РФ. Інституційні заходи забезпечення реалістичного та оптимістичного сценаріїв післявоєнного відновлення авіаційного транспорту України. Інституційні заходи забезпечення сценарію входження авіаційного транспорту України в оптимальну зону безпекового розвитку.

Тема 10. Формування системи управління авіапідприємствами з урахуванням принципів сталого розвитку

Основні принципи сталого розвитку в системі управління авіапідприємствами. Вплив сучасних практик менеджменту на сталий розвиток авіапідприємств. Механізм формування системи управління підприємством в умовах сталого розвитку.

Підходи до оцінки рівня сталого розвитку підприємств у контексті практик господарювання. Шляхи адаптації сучасних практик менеджменту до діяльності вітчизняних авіапідприємств. Склад, структура та порядок розробки стратегічних програм розвитку підприємства. Оптимізація інструментів та методів менеджменту в умовах сталого розвитку. Методичні підходи щодо оцінювання ефективності управління розвитком авіапідприємств.

2.3. Тематичний план

№ п/п	Назва теми	Обсяг навчальних занять (год.)			
		Денна форма навчання			
		Усього	Лекції	Практ. заняття	СРС
1	2	3	4	5	6
Модуль №1 «Стратегія сталого розвитку авіапідприємств»					
6 семестр					
1.1	Предмет і завдання навчальної дисципліни «Стратегія сталого розвитку авіапідприємств».	10	2	2	6
1.2	Методологічні основи сталого розвитку в цивільній авіації	8	2	-	6
1.3.	Методи управління сталим розвитком суб'єктів господарювання	13	2 2	2	7
1.4	Виклики галузі авіаційних перевезень в умовах глобалізації світових ринків	11	2	2	7
1.5	Методологічні засади ідентифікації рівня сталого розвитку авіаційного транспорту	13	2 2	2	7

1.6.	Інституційні засади стратегування сталого розвитку авіаційного транспорту України	13	2 2	2	7
1.7	Моніторинг загроз та управління ризиками авіаційного транспорту	8	2	-	6
1.8	Організаційно-економічний механізм стратегічного управління безпекою авіаційного транспорту	13	2 2	2	7
1.9	Стратегічні сценарії відновлення сталого розвитку авіаційного транспорту України	13	2 2	2	7
1.10	Формування системи управління авіапідприємствами з урахуванням принципів сталого розвитку	14	2 2	2 1	7
1.11	Модульна контрольна робота № 1	4	2	-	2
Усього за модулем № 1		120	34	17	69
Усього за 6 семестр		120	34	17	69
Усього за навчальною дисципліною		120	34	17	69

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Методи навчання

Методами навчання дисципліни «Стратегія сталого розвитку авіапідприємств» є способи спільної діяльності та спілкування викладача і студентів, що забезпечують вироблення позитивної мотивації навчання, оволодіння системою професійних знань, умінь і навичок, формування наукового світогляду, розвиток пізнавальних сил, культури розумової праці майбутніх фахівців за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Залежно від джерела знань, під час навчальних занять, як практичних, так і лекційних, використовуються наступні методи навчання: словесні (пояснення, бесіда, дискусія, діалог), наочні (демонстрація, ілюстрація, кейс, презентація), практичні (рішення задач, ділові ігри, мозкова атака).

За характером пізнавальної діяльності при вивченні дисципліни «Авіаційна політика» використовуються: пояснювально-наочний проблемний виклад; частково-пошуковий та дослідницький методи.

3.2. Рекомендована література

Базова література

3.2.1. Чулінда Л. Цілі сталого розвитку: пріоритети в цивільній авіації. *Krakowskie Studia Małopolskie*, 2022, nr 2 (34), 113-133.

3.2.2. Воронько-Невіднича, Т., Коваль, О., Колода, О. Управління розвитком підприємства як необхідна умова досягнення цілей сталого розвитку. 2021. *Економіка та суспільство*, (25). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-25-80>

3.2.3. Шаульська Л., Перерва П., Кобелева Т. Дослідження впливу підприємницьких ризиків на сталий розвиток підприємства. *Енергозбереження, Енергетика, Енергоаудит*. 2023, 3(181), с.14-33. DOI: <https://doi.org/10.20998/2313-8890.2023.03.02>.

3.2.4. Харазішвілі Ю.М., Бугайко Д.О., Ляшенко В.І. Сталий розвиток авіаційного транспорту України: стратегічні сценарії та інституційний супровід: монографія / за ред. Ю.М. Харазішвілі; НАН України, Ін-т економіки пром-сті. Київ, 2022. 276 с

3.2.5. Харазішвілі Ю.М. Системна безпека сталого розвитку: інструментарій оцінки, резерви та стратегічні сценарії реалізації: монографія / НАН України, Ін-т економіки пром-сті. Київ, 2019. с. 322.

3.2.6. Bugayko D., Kharazishvili Y., Liashenko V., Kwilinski A. Systemic approach to determining the safety of sustainable development of air transport: indicators, level, threats. Journal of European Economy. Ternopol: West Ukrainian University, 2021. Vol. 20.1 (76). P. 146-182.

Допоміжна література

3.2.7. Про схвалення Національної транспортної стратегії України на період до 2030 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 30.05.2018 р. № 430-р. Урядовий кур'єр. 2018. № 120.

3.2.8. Kharazishvili Y., Grishnova O., & Kamińska B. Standards of living in Ukraine, Georgia, and Poland: identification and strategic planning. Virtual Economics. 2019. № 2. С. 7-36.

3.2.9. Вимірювання досягнення цілей сталого розвитку регіонами України: вибір індикаторів та визначення базових рівнів: аналітичне дослідження. Матеріали до дискусії. Київ, 2019. 276 с.

3.2.10. Bugayko D., Shevchenko O. Indicators of aviation transport sustainable development safety. Intellectualization of Logistics and Supply Chain Management. The electronic scientifically and practical journal. 2020. № 4. December. P. 6-18. URL: https://smart-scm.org/wp-content/uploads/titul_j_full_4_20.pdf#page=6

3.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті

3.3.1. Цілі сталого розвитку в Україні – по кожній цілі – інформація щодо її реалізації в Україні. URL: <https://ukraine.un.org/uk>

3.3.2. The Global Competitiveness Report. 2023. World Economic Forum. URL: <https://www.weforum.org/publications/annual-report-2022-2023/>

3.3.3. Convention on International Civil Aviation. Doc 7300. International Civil Aviation Organization. 2018. URL: https://www.icao.int/Meetings/a40/Documents/WP/wp_051_en.pdf

3.3.4. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року. Закон України 2697-VII від 28.02.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19#Text> (дата звернення 10 квітня 2022).

3.3.5. Про затвердження Авіаційних правил України «Правила використання повітряного простору України»: Наказ Державної авіаційної служби України та Міністерства оборони України. 11.05.2018 № 430/210. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1056-18> (дата звернення 10 квітня 2022).

3.3.6. Global Aviation Safety Plan 2020-2022. 3 ed. Doc 10004. International Civil Aviation Organization. 2019. URL: <https://www.icao.int/safety/GASP/Documents/Doc.10004%20GASP%202020-2022%20EN.pdf>

3.3.7. European Plan for Aviation Safety EPAS 2021-2025. European Union Aviation Safety Agency. 2020. January. URL: https://www.easa.europa.eu/sites/default/files/dfu/epas_2021_2025_vol_one_final.pdf

3.3.8. Aviation Benefits Report 2019. The Industry High Level Group (IHLG). 2019. 76 p. URL: <https://www.icao.int/sustainability/Documents/AVIATIONBENEFITS-2019-web.pdf>

3.3.9. ICAO/Economic Development – Air Transport Bureau (2021). Effects of Novel Coronavirus (COVID-19) on Civil Aviation: Economic Impact Analysis. Montréal, Canada. 2021. 17 February / Economic Development – Air Transport Bureau. 2021. URL: <https://www.icao.int/sustainability/Documents/COVID-19/ICAO%20COVID%202021%2002%2017%20Economic>

3.3.10. World Air Transport Statistics. URL: <https://www.iata.org/en/services/statistics/industry-insights--market-data/world-air-transport-statistics/>

3.3.11. Air transportation - statistics & facts. URL: <https://www.statista.com/topics/1707/air-transportation/#editorsPicks>

3.3.12. Звіт про діяльність Державної авіаційної служби України за 2023 рік. URL:

https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/17-civik-2018/zvit2022/Zvit_avia_2022.pdf

4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ СТУДЕНТОМ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ.

4.1. Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи здійснюється у балах відповідно до табл. 4.1.

Таблиця 4.1

Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
	Денна форма навчання
	Модуль № 1
	3 семестр
Розв'язання тестових завдань на практичних заняттях	$11 \text{ б} \times 2 = 22$
Усне опитування, розв'язання ситуаційних завдань на практичних заняттях	$10 \text{ б} \times 5 = 50$
Виконання та захист домашньої (контрольної) роботи	-
<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи № 1 студент має набрати не менше</i>	47
Виконання модульної контрольної роботи № 1	28
Усього за модулем № 1	100
Усього за дисципліною	100

Залікова рейтингова оцінка визначається (в балах та за національною шкалою) за результатами виконання всіх видів навчальної роботи протягом року.

4.2. Виконані види навчальної роботи зараховуються студенту, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку (Додаток 1).

4.3. Сума рейтингових оцінок, отриманих студентом за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю.

4.4. Підсумкова модульна рейтингова оцінка, у балах становить підсумкову семестрову рейтингову оцінку, яка перераховується в оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS (Додаток 2).

4.5. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та індивідуального навчального плану студента (залікової книжки), наприклад, так: **92/Відм./А, 87/Добре /В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./Е** тощо.

4.5. Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни дорівнює підсумковій семестровій рейтинговій оцінці. Зазначена підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до Додатку до диплома.

Додаток 1

Відповідність оцінок у балах оцінкам за національною шкалою

(рекомендовані значення)

Оцінка у балах												Оцінка за національною шкалою
3	4	5	6	7	8	9	10	11	13	14	15	
3	4	5	6	7	8	9	10	11	13	14	15	Відмінно
2,5	3	4	5	6	6-7	7-8	8	9	10-11	11-12	12-13	Добре
2	2,5	3	4	4-5	5	6	6-7	7-8	8-9	9-10	9-11	Задовільно

Оцінка у балах												Оцінка за національною шкалою
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	
15-16	16-17	17-18	17-19	18-20	19-21	20-22	21-23	22-24	23-25	24-26	25-27	Відмінно
12-14	13-15	14-16	15-16	15-17	16-18	17-19	18-20	18-21	19-22	20-23	20-24	Добре
10-11	10-12	11-13	12-14	12-14	13-15	13-16	14-17	15-17	15-18	16-19	16-19	Задовільно

Оцінка у балах												Оцінка за національною шкалою
28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	
26-28	26-29	27-30	28-31	29-32	30-33	31-34	32-35	33-36	34-37	34-38	35-39	Відмінно
21-25	22-25	23-26	23-27	24-28	25-29	26-30	27-31	27-32	28-33	29-33	29-34	Добре
17-20	18-21	18-22	19-22	19-23	20-24	20-25	21-26	22-26	22-27	23-28	24-28	Задовільно

Оцінка у балах												Оцінка за національною шкалою
40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	
36-40	37-41	38-42	39-43	40-44	41-45	42-46	43-47	43-48	44-49	45-50	46-51	Відмінно
30-35	31-36	32-37	32-38	33-39	34-40	35-41	35-42	36-42	37-43	38-44	38-45	Добре
24-29	25-30	25-31	26-31	27-32	27-33	28-34	28-34	29-35	30-36	30-37	31-37	Задовільно

Оцінка у балах												Оцінка за національною шкалою
52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	
47-52	48-53	49-54	50-55	51-56	51-57	52-58	53-59	54-60	55-61	56-62	57-63	Відмінно
39-46	40-47	41-48	41-49	42-50	43-50	44-51	44-52	45-53	46-54	47-55	47-56	Добре
31-38	32-39	32-40	33-40	34-41	34-42	35-43	36-43	36-44	37-45	37-46	38-46	Задовільно

Оцінка у балах												Оцінка за національною шкалою
64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	
58-64	59-65	60-66	60-67	61-68	62-69	63-70	64-71	65-72	66-73	67-74	68-75	Відмінно
48-57	49-58	50-59	50-59	51-60	52-61	53-62	53-63	54-64	55-65	56-66	56-67	Добре
38-47	39-48	40-49	40-49	41-50	41-51	42-52	43-52	43-53	44-54	44-55	45-55	Задовільно

Оцінка у балах												Оцінка за національною шкалою
76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	
68-76	69-77	70-78	71-79	72-80	73-81	74-82	75-83	76-84	77-85	77-86	78-87	Відмінно
57-67	58-68	59-69	59-70	60-71	61-72	62-73	62-74	63-75	64-76	65-76	65-77	Добре
46-56	46-57	47-58	47-58	48-59	49-60	49-61	50-61	50-62	51-63	52-64	52-64	Задовільно

Додаток 2

Відповідність підсумкової семестрової рейтингової оцінки в балах оцінці за національною шкалою та шкалою ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
75-81		C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
67-74	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-66		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

(Ф 03.02-01)

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки
1	0302	14.02.24	Гігеро Меленки		

(Ф 03.02-02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки
1	Бакланов О.А.		14.02.24	

(Ф 03.02-04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02-03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02-32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				